

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van de gemeente Schagen

Verklaring over de in het jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de gemeente Schagen te Schagen gecontroleerd.

Ons oordeel met beperking betreffende de getrouwheid

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening, uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheden beschreven in punt 2 tot en met 5 van de paragraaf “*De basis voor ons oordeel met beperking betreffende de getrouwheid en ons afkeurend oordeel betreffende de rechtmatigheid*” een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van de gemeente Schagen op 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);

Ons afkeurend oordeel betreffende de rechtmatigheid

Naar ons oordeel zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 vanwege het belang van de aangelegenheden beschreven in punt 1 tot en met 5 van de paragraaf “*De basis voor ons oordeel met beperking betreffende de getrouwheid en ons afkeurend oordeel betreffende de rechtmatigheid*”, niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het controleprotocol en normenkader dat is vastgesteld door de raad op 7 februari 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. het overzicht van baten en lasten over 2022;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel met beperking betreffende de getrouwheid en ons afkeurend oordeel betreffende de rechtmatigheid

1. Aanbestedingen - rechtmatigheidsfout

Gemeente Schagen is verplichtingen aangegaan met een totale omvang van € 4.462.000 die niet in overeenstemming met de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn aanbesteed, waar dit wel vereist was.

2. Sociaal Domein – onzekerheid rechtmatigheid en getrouwheid

De processen binnen het Sociaal Domein, in het bijzonder ten aanzien van het vaststellen van de feitelijke levering van zorg, worden niet consequent zichtbaar vastgelegd. Hierdoor hebben wij niet in alle gevallen kunnen vaststellen dat beschikte zorg ook daadwerkelijk is geleverd door de door de gemeente gecontracteerde zorginstellingen. De totale onzekerheid bedraagt € 2.435.000. Voor lasten met betrekking tot de persoonsgebonden budgetten met een totale omvang van € 379.000 hebben wij eveneens niet kunnen vaststellen dat de zorgverlening daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Als gevolg daarvan hebben wij deze lasten als onzeker aangemerkt. Deze bevindingen leveren een onzekerheid op ten aanzien van zowel de rechtmatigheid als de getrouwheid van deze lasten.

Q-Concepts Accountancy B.V.

3. Prestatielevering inkopen – fouten en onzekerheden rechtmatigheid en getrouwheid

De prestatielevering van inkopen wordt niet altijd zichtbaar vastgelegd en kan hierdoor niet altijd worden aangetoond. De geëxtrapoleerde onzekerheid van de inkopen waarvan de prestatielevering niet kon worden vastgesteld bedraagt € 900.000. Dit leidt tot een onzekerheid voor getrouwheid en de rechtmatigheid van deze lasten. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat in een beperkt aantal gevallen verantwoorde inkopen niet geheel zijn geleverd. Dit resulteert een geëxtrapoleerde fout van € 310.000, die zowel betrekking heeft op de getrouwheid als de rechtmatigheid van deze lasten.

4. Cumulatieve fouten getrouwheid en rechtmatigheid

Wij hebben geconstateerd dat het bestedingsbegrip ten aanzien van de specifieke uitkering “Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen” niet juist is toegepast, aangezien de gesubsidieerde activiteiten nog niet volledig zijn uitgevoerd. De bestedingen zijn voor een bedrag van € 233.000 te hoog verantwoord. Daarnaast heeft Gemeente Schagen ten onrechte niet tussentijds winst genomen binnen de grondexploitaties, terwijl het BBV dit wel voorschrijft. De totale fout bedraagt € 141.000. Beide fouten betreffen zowel getrouwheids- als rechtmatigheidsfouten.

5. Cumulatieve onzekerheden getrouwheid en rechtmatigheid

We hebben ten aanzien van de volgende standen en stromen in de gemeentelijke jaarrekening niet kunnen vaststellen of deze volledig zijn verantwoord:

- Opbrengsten omgevingsvergunningen;
- Opbrengst verhuur;
- Vordering anterieure overeenkomsten;
- Voorziening ingegane pensioenen.

Dit levert een onzekerheid op voor de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid. De omvang van deze onzekerheden zijn niet gekwantificeerd en zijn gezamenlijk met punten 1 tot en met 4 van materiële, doch niet van diepgaande invloed op de jaarrekening.

Overige basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 7 februari 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Schagen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel met beperking betreffende de getrouwheid en ons afkeurend oordeel betreffende de rechtmatigheid.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 1.500.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 100.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Als onderdeel van ons proces van het identificeren van frauderisico's, evalueren wij factoren met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, het oneigenlijk toe-eigenen van activa, omkoping en corruptie. Wij hebben de frauderisicofactoren geëvalueerd om te overwegen of deze factoren een indicatie vormen voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude.

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij hebben deze risico's besproken met het college, de gemeentesecretaris, de concerncontroller en de auditcommissie. Gemeente Schagen beschikt zelf niet over een actuele frauderisicoanalyse en heeft eveneens geen beschrijving van het frauderisicomangement opgenomen in de jaarstukken.

Wij hebben daarnaast de uitkomsten van onze reguliere controlewerkzaamheden beoordeeld gericht op bevindingen die aanwijzing zijn voor fraude of het niet naleven van wet- en regelgeving. Indien daar sprake van was, hebben wij onze evaluatie van het risico van fraude en de gevolgen daarvan voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde werkzaamheden zijn als volgt:

- **Risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt**

Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen, uitgaande van een risico op doorbreking van dat proces. Aangezien het risico op doorbreking van de interne beheersing door het college met name aanwezig wordt geacht in bewust onjuiste of onvolledige primaire registraties en in de externe verslaggeving, is niet gesteund op de werking van interne beheersingsmaatregelen. Ook hebben we het proces rondom de totstandkoming van financiële verslaggeving beoordeeld. Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het college, waaronder de waardering van de grondexploitaties, vaste activa en vorderingen, debiteuren en de juistheid en volledigheid van de voorzieningen. Als laatste hebben wij handmatige journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht door aansluiting vast te stellen met onderliggende brondocumenten, waarbij wij tevens aandacht hebben besteed aan significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening en met verbonden partijen.

- **Risico van het bewust afwijken van Europese en interne aanbestedingsrichtlijnen om gunning aan een bevriende leveranciers mogelijk te maken**

Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in processen gericht op dit risico. We hebben de werking van interne beheersingsmaatregelen niet getoetst. Daarnaast hebben wij de door de organisatie opgestelde crediteurenanalyse beoordeeld en hebben wij gegevensgerichte deelwaarnemingen uitgevoerd op crediteureniveau. Verder hebben wij kennis genomen van afwijkingen van de wet- en regelgeving die door het college zijn geautoriseerd.

- **Risico van niet-zakelijke transacties**

Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in processen gericht op de zakelijkheid van transacties, alsook de prestatielevering van de inkoop. Daarnaast hebben wij gegevensgerichte werkzaamheden verricht rondom materiële grond- en vastgoedtransacties. Ook hebben wij gegevensgerichte werkzaamheden verricht ten aanzien van het aspect prestatielevering van inkoop door de aansluiting met brondocumentatie vast te stellen waaruit de geleverde prestaties bleken.

Uit bovenstaande werkzaamheden kwamen geen signalen van (vermeende of vermoede) fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang, uitgezonderd de beperkingen vanuit de door ons geconstateerde onrechtmatigheden, zoals omschreven in de paragraaf “*De basis voor ons oordeel met beperking betreffende de getrouwheid en ons afkeurend oordeel betreffende de rechtmatigheid*”.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Onze verantwoordelijkheden inzake het beoordelen van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen inzake haar financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn beschreven in het hoofdstuk “Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening”. Bij het invullen van onze verantwoordelijkheden hebben wij – rekening houdend met de materialiteit voor de jaarrekeningcontrole van € 1.500.000 – een aantal werkzaamheden uitgevoerd, waaronder:

- Het kennis nemen van de in jaarstukken opgenomen paragraaf “Weerstandsvermogen en risicobeheersing”, waarin het college de relatie heeft gelegd tussen de onderkende risico's, de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen. Ten aanzien van deze analyse hebben wij overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben;
- Het vaststellen of de volgens met BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen;
- Het kennis nemen van de in de begroting 2023 opgenomen paragraaf “Weerstandsvermogen en risicobeheersing” waaruit geen aanvullende risico's blijken ten opzichte van de jaarrekening;
- Het inwinnen van inlichtingen bij het college van burgemeester en wethouders en het management over hun kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering en van eventuele financiële risico's die zijn ontstaan na de periode van de door de gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders verrichte werkzaamheden in het kader van het opstellen van de paragraaf “Weerstandsvermogen en risicobeheersing”.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen bevindingen met betrekking tot de risico-inschattingen zoals opgenomen in de paragraaf “Weerstandsvermogen en risicobeheersing” in de jaarstukken 2022 alsmede de begroting 2023. De aard en diepgang van de risicoparagrafen en risico-inschattingen achten wij vanuit de verslaggevingsvoorschriften BBV passend voor de gemeente Schagen.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Uitgezonderd de gevolgen van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf “*De basis voor ons oordeel met beperking betreffende de getrouwheid en ons afkeurend oordeel betreffende de rechtmatigheid*” zijn wij op grond van onderstaande werkzaamheden van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 7 februari 2023.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid die zijn vastgesteld door de raad op 7 februari

2023, het Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

's-Hertogenbosch, 27 juni 2023
Q-Concepts Accountancy B.V.

Origineel getekend door drs. E.E.T.M. Kalnenek RA